

پژوهش در تاریخ، سال دهم، شماره ۲۹، پاییز و زمستان ۱۳۹۹

معرفی تازه‌های ایران‌شناسی (۳)

ترجمه سهیل مقیمی^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۱۰

مطالب این بخش برگرفته از معرفی‌های کوتاهی است که به طور مرتب در وبسایت بیبلیوگرافیا ایرانیکا^۲ منتشر می‌شود. وبسایت مذکور همچون پایگاهی برای معرفی تازه‌های انتشارات ایران‌شناسی عمل می‌کند و از این نظر مرجعی آنلاین برای آگاهی از کتب و مقالات تازه این حوزه به شمار می‌آید. بیبلیوگرافیا ایرانیکا وابسته به نهاد یا سازمان خاصی نیست و توسط آرش زینی (دانشگاه آزاد برلین، گروه ایران‌شناسی) تأسیس شده و با همکاری شروین فریدنژاد، یزدان صفایی و سجاد امیری به طور مستمر به معرفی کتاب‌های تازه مربوط به پژوهش‌های ایران باستان می‌پردازد؛ مطالب پیش رو گلچینی از جدیدترین کتاب‌هایی هستند که در این وبسایت به زبان‌های اروپایی معرفی شده‌اند و در اینجا ترجمه‌ای فارسی از آنها همراه با تلخیص آمده است.

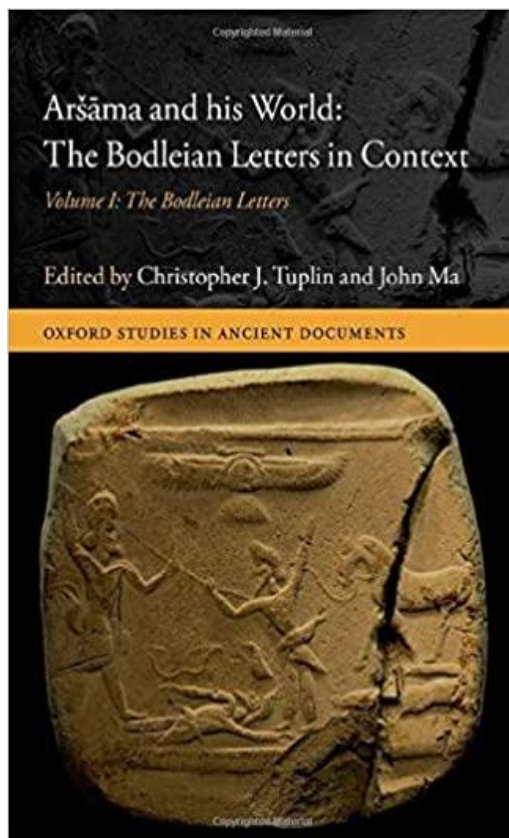
---

^۱. کارشناسی تاریخ دانشگاه تهران، moghimi.soheil7@gmail.com

^۲. biblioiranica.info

• **آرشامه و جهان او**

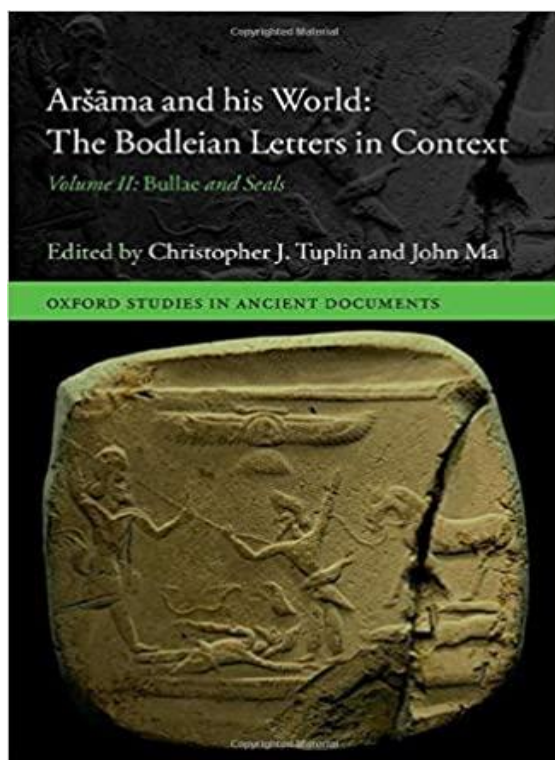
توپلین، کریستوفر ج. و جان ما (ویراستاران). ۲۰۲۰. *آرشامه و جهان او: نامه‌های بادلین در متن: جلد اول: نامه‌های بادلین. جلد دوم: مهر و موم‌ها. جلد سوم: جهان آرشامه.* آکسفورد: انتشارات دانشگاه آکسفورد.

در طول جنگ جهانی دوم، کتابخانه بادلین در آکسفورد مجموعه‌ای از نامه‌های آرامی، هشت مهر و دو کیف چرمی، که نامه‌های مهر و موم شده در آن ذخیره شده بود، را به دست آورد. نامه‌ها مربوط به امور آرشامه، ساتراپ مصر در اواخر قرن پنجم، است.

آن‌ها همراه با اسناد دیگر مرتبط با او

(که اغلب به آرامی، دموتیک مصری و اکدی هستند) جهان هخامنشی‌ای که آرشامه عضو ممتازی از آن بود را روشن می‌کنند. این اسناد دامنه گسترده‌ای از چشم‌اندازهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سازمانی و سیاسی، از برقراری ارتباط چندزبانه، ذخیره و تخصیص منابع

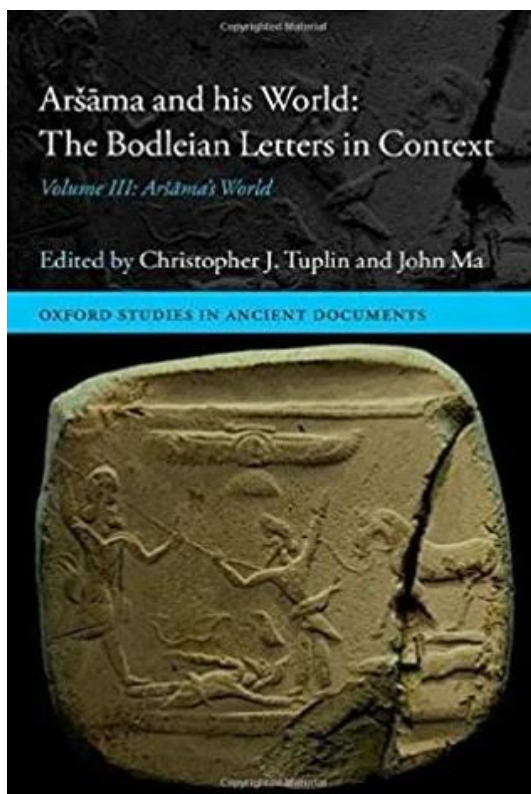

و پاداش ساتراپی‌ها، تا جنبش‌های قومی فرامنطقه‌ای، سفرهای طولانی، اعمال مذهبی و طرح‌ریزی نمادین پیام‌های ایدئولوژیک را فرامی‌خواند.

نکات برجسته ویژه شامل مجوز سفر (تنها نمونه مواردی است که در بسیاری از اسناد تخت جمشید به طور ضمنی اشاره شده است)، متن‌هایی درباره زندگی مذهبی ساخلو یهودیان در الفانتین (Elephantine)، مهر باشکوه ارشامه (شاهکار سنگ‌تراشی هخامنشی، به ارث رسیده از پسر داریوش اول) و بازتاب اخلاص‌های

موقتی در مدیریت هخامنشیان در مصر می‌شود. نکته چشمگیر دیگر همچنین وجود انسجام نظام‌مندی است که به طور اصولی در استفاده از ارتباطات رسمی مکتوب به عنوان ابزاری برای کنترل دیده می‌شود. پرونده ارشامه تنها سند اثبات وجود چنین نظامی نیست، اما اندازه، تنوع و تمرکز بر یک فرد خاص کیفیت بی‌نظیری به آن می‌بخشد.

اگرچه این مطالب از دید پنهان‌نمانده، اما به اندازه کافی کاوش نشده است: هدف از سه جلدی *ارشامه و جهان او: نامه‌های بادلین* در متن ارائه کامل این حافظه نهان خارق‌العاده و کمتر بررسی‌شده در بافت تاریخی است. جلد اول نامه‌ها را، در کنار تفسیر تفصیلی خط به خط، ارائه و ترجمه می‌کند، در حالی که جلد دوم دو مهر سازنده گلوله‌های سفالی را بازسازی می‌کند که نامه‌ها را مهر و موم می‌کرد. در این جلد، توجه ویژه‌ای به مهر منقول ارشامه شده است. جلد سوم شامل مجموعه‌ای از مقاله‌های موضوعی است که بیشتر به بررسی محیط

اداری، اقتصادی، نظامی، عقیدتی، مذهبی و هنری‌ای می پردازد که ارشامه و نامه‌ها به آن تعلق داشتند.

فهرست مطالب:

جلد ۱:

۱. معرفی

۱.۱. مقدمه

جان ما و کریستوفر ج. توپلین

۲.۱. نامه‌های آرامی هخامنشی

بادلین: یک تاریخچه تکه تکه

لیندسی الن

۲. نامه‌های بادلین

۱.۲. نامه‌های بادلین: متن و ترجمه

د. گ. ک. تیلور

۲.۲. نامه‌های بادلین: واژه‌نامه و راهنمای مطالب

د. گ. ک. تیلور

۳.۲. نامه‌های بادلین: تفسیر

کریستوفر ج. توپلین

۳. ضمیمه

۱.۳. اسناد مصری ۲۸۷

هری س. اسمیت، کری ج. مارتین و کریستوفر ج. توپلین

۲.۳. اسناد اکدی ۳۰۰

راینهارد پیرنگروبر

۳.۳. آرشیو عکسی

جلد ۲:

۱. کاتالوگ مهر و مومها

مارک ب. گریسون و دنیز کپتان

۲. مهر شاهزاده ارشامه: از تخت جمشید تا آکسفورد ۴۶

مارک ب. گریسون و ووتر ف. م. هنکلن

ضمیمه: متون عیلامی درباره ارشامه ۱

ووتر ف. م. هنکلن

۳. تمبر مهر

مارک ب. گریسون و دنیز کپتان

۴. پیوندهای آناتولیایی

دنیز کپتان

۵. ناختر در تخت جمشید

ووتر ف. م. هنکلن

ضمیمه: مهرهای مرتبط با ساتراپها و سطح ساتراپ

سرپرستان

مارک ب. گریسون

جلد ۳:

۱. معرفی

- ۱.۱. ارشامه: شاهزاده و ساتراپ کریستوفر ج. توپلین
۲. نامه‌ها و مدیریت
- ۱.۲. فارسی در اسناد رسمی و فرآیندهای مدیریت چندزبانه جان تاورنیر
- ۲.۲. نامه‌های رسمی استادانه: شکل و اقتدار در نامه‌های ارشامه جنیفر هیلدر
- ۲.۳. مجموعه ارشامه از منظر نامه‌نگاری‌های بابلی مایکل جورسا
۳. اداره و اتصال
- ۱.۳. شاهنشاهی هخامنشی
- آملی کورت
- ۲.۳. سرخوردگان ناامید یا مردان شاهان وفادار؟ اشراف در دربار هخامنشی
- f آرتور پ. کیونی
- ۳.۳. جاده شاهی از هرودت تا کسنفن (از طریق کتسیاس) اران آلمگور
۴. اقتصاد
- ۴.۱. ارشامه خون‌آشام
- جان ما
- ۴.۲. نقره‌کاری، قیمت‌ها و خراج در شاهنشاهی هخامنشی
- الن برسون
- ۴.۳. ارشامه، تجارت مصر و جنگ پلوپونزی
- جان ا. هایلند
۵. چشم‌اندازهای مصری
- ۵.۱. جهان چندقومی مصر هخامنشی

گونتر ویتمن

۵.۲. متون آرامی و اداره مصر هخامنشی

لیسبت س. فرید

۵.۳. محیط نظامی مصر هخامنشی

کریستوفر ج. توپلین

۵.۴. عید پاک و معبد YHW: در مورد تعامل بین مقامات و جامعه یهودیان در الفانتین،

منعکس شده در بایگانی یدانیا

گارد گرانرود

۵.۵. سقوط و فراز معبد الفانتین

کریستوفر ج. توپلین

۵.۶. پس از ارشامه: پژوهش‌های پارسی در اوایل مصر بطلمیوسی

دوروتی ج. تامپسون

• نوشته‌های فارسی-

یهودی: جلوه‌ای از زندگی

فکری و ادبی

پیرنظر، ناهید (ویراستار)،

۲۰۲۱، نوشته‌های فارسی-

یهودی: جلوه‌ای از زندگی

فکری و ادبی (Iranian)

42 Studies)، لندن:

روتلج.

این مجموعه بدیع، با معرفی

نوشته‌های فارسی-یهودی،

نمونه‌های موازی اسناد فارسی-

یهودی و فارسی-عربی و

ترجمه‌های انگلیسی‌شان را ارائه

می‌دهد. نوشته‌های فارسی-

یهودی نه تنها ۲۷ قرن زندگی

یهودیان در ایران را بازمی‌تاباند، بلکه شاهی بر شرایط فکری، فرهنگی و اقتصادی-اجتماعی آنها است.

چنین نوشته‌هایی، که به صورت شعر یا نثر یافت شده‌اند، با عناصر یهودی، ایرانی و اسلامی

آمیخته شده‌اند. ارزش قابل توجه نوشتار فارسی-یهودی در زمینه‌های زبان‌شناسی، تاریخ و

مسائل فرهنگی-اجتماعی و ادبی یافت می‌شود. اشکال بلاغی و ژانرهای ادبی شعر حماسی،

تعلیمی، غزل و هجو می‌تواند افزونه‌ای ارزشمند به سنت غنی ادبیات ایران و هنرهای شعری

باشد. همچنین، این اثر نمایی از فعالیت ادبی یهودیان خاورمیانه است که در ادبیات جهانی

یهود به خوبی شناخته نشده است.

این کتاب مقدمه‌ای جامع بر سنت ادبی غنی آثاری است که به زبان فارسی-یهودی نوشته شده و همچنین راهنمای حرف‌نویسی بسیاری از آثار قابل توجه فارسی-یهودی دیگر است که هنوز به خط فارسی-عربی حرف‌نویسی نشده‌اند. این مجموعه برای دانشجویان و محققان علاقمند به تاریخ، جامعه‌شناسی و مطالعات ایران و یهود ارزشمند خواهد بود.

• نیروی مسلح در شاهنشاهی

چیش‌پیشی-هخامنشی

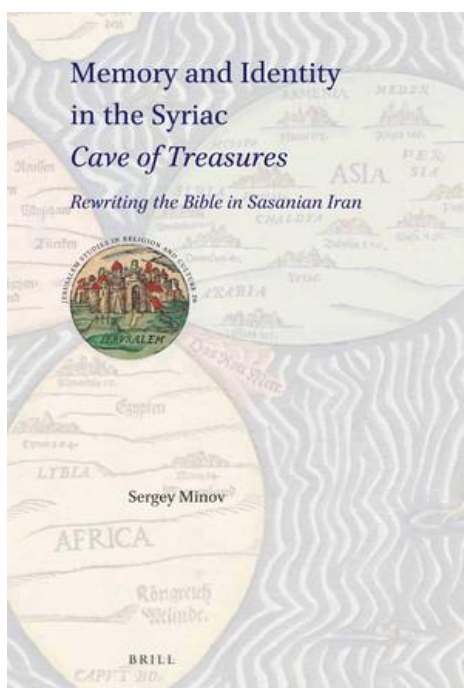
منینگ، شان، ۲۰۲۱، نیروی مسلح در شاهنشاهی چیش‌پیشی-هخامنشی: رویکردهای پیشین، چشم‌اندازهای پسین (Oriens et Occidens, 32)، اشتوتگارت:

Fans Steiner Verlag

سپاه کورش، خشایارشا و داریوش سوم را معمولاً از دریچه متون کلاسیک و کلیشه‌های مربوط به شرق درک کرده‌اند. شان منینگ درک جدیدی را بر اساس انواع شواهد و مطالعه خاور نزدیک باستان پیشنهاد می‌کند.

او تحقیق‌ها در زمینه تاریخی و ایدئولوژیک آن در یک سده و نیم گذشته را بررسی می‌کند. در سه بخش اصلی، الواح اکدی، اسناد آرامی، کتیبه‌های سلطنتی و مصنوعات به عنوان منابعی منحصربه‌فرد بررسی شده‌اند، نه تعاریف برآمده از هرودت. دیدگاه‌های مختلف زبان‌شناسان ایرانی، باستان‌شناسان بین‌النهرین و مورخان یونان باستان مورد توجه و پرداخت واقع شده است. یک سری مطالعات موردی نشان می‌دهد که متون یونانی و لاتین را می‌توان به روش‌های ناآشنایی خواند که می‌تواند از انتقادهای شدیدتر از تفاسیر سنتی گذر کند. نیروهای پادشاه اوراق ادبی برای نشان دادن فضیلت‌های پیاده‌نظام یونانی یا سوارکاران سکایی نبودند، آنها

کارگزاران یک امپراطوری جهانی اولیه بودند که از سنت‌های قدیم و آخرین نوآوری‌ها برای جمع‌آوری پول، سرباز و کارگر استفاده می‌کردند و آنها را به خواست شخص پادشاه مستقر می‌کردند.

- حافظه و هویت در غار گنجینه‌های سریانی: بازنویسی کتاب مقدس در ایران ساسانی
مینوف، سرگئی، ۲۰۲۱، حافظه و هویت در غار گنجینه‌های سریانی: بازنویسی کتاب مقدس در ایران ساسانی (مطالعات اورشلیم در دین و فرهنگ، ۲۶)، لایدن: بریل.

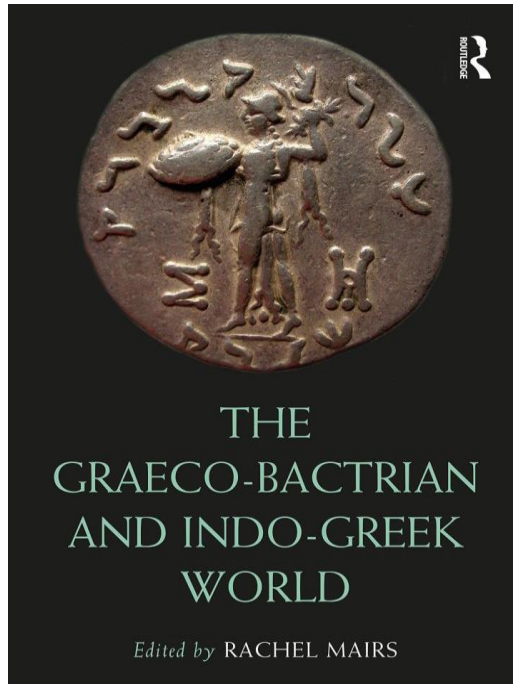
در حافظه و هویت در غار گنجینه‌های سریانی: بازنویسی کتاب مقدس در ایران ساسانی، سرگئی مینوف جنبه‌های ادبی و فرهنگی-اجتماعی اثر بین‌العهدینی سریانی معروف به غار گنجینه‌ها را بررسی

می‌کند، که نسخه خاصی از تاریخ رستگاری مسیحیان را ارائه می‌دهد. این کتاب ویژه، با قرارگیری در بافت فرهنگی و مذهبی بین‌النهرین ساسانی در اواخر دوران باستان، حفره‌ای در تاریخ آثار ادبی مسیحی سریانی را پر می‌کند. نویسنده مطالب و پیام غار را از منظر نظریه هویت و مطالعات حافظه، تجزیه و تحلیل می‌کند. مینوف درباره موضع بسیار جدلی نویسنده در مقابل یهودیت بحث می‌کند. نویسنده روشی متضاد نسبت به فرهنگ ایرانی پیش می‌گیرد و در این کار چشم‌انداز متمایز سریانی از گذشته کتاب مقدس را ترویج می‌کند.

• **مطالعات ایرانی و تورانی (جلد ۴)**

مطالعات ایرانی و تورانی، جلد ۴، ۲۰۲۰. اکنون منتشر شده است. کل این شماره به مطالعات اوستایی و فارسی میانه اختصاص دارد.

آلبرتو کانترا: «یادداشتی مختصر درباره احتمالات و محدودیت‌های بازسازی نمایش‌های تاریخی مراسم مذهبی اوستایی: مورد Dō-Hōmāst»
سالومه غلامی: «مجموعه نسخ خطی اوستایی آتش وره‌رام در یزد»
ژان کلنز: «چرا ما انقدر بد گاهان را می‌فهمیم؟ سخنرانی اصلی در همایش نهم کنفرانس « Societas Iranologica Europaea »
گوتز کونینگ: «یادداشت‌هایی درباره خرده / اوستا ۴: درباره ترکیب متن و سنت آتش نیایش و عملکرد آیینی آن به عنوان یک مراسم مقدس کوتاه»
اریک پیرار: «برای قطعات جدید اوستایی: تبارشناسی زردشت»
کیانوش رضانیا: «پیشنهادی برای حرف‌نویسی متون فارسی میانه در فارسی میانه زردشتی: مجموعه دیجیتالی و فرهنگ لغت (MPCD): سیستم حرف‌نویسی سه لایه»

• جهان یونانی- بلخی و هندو- یونانی

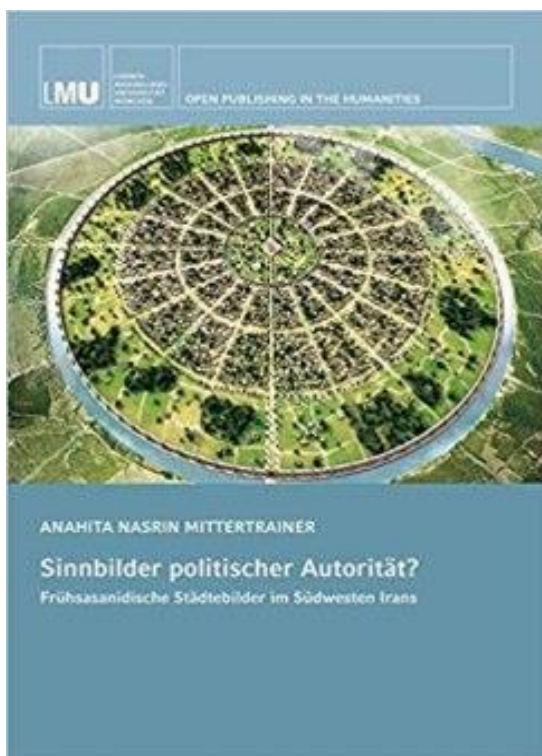
مایرز، ریچل (ویراستار)، ۲۰۲۱،
جهانی یونانی-بلخی و هندو-
یونانی، لندن و نیویورک: روتلج.

این جلد طیف کاملی از مطالعات در زمینه یونانی-بلخی و هندو-یونانی را ارائه می‌دهد. در این مجموعه، بررسی‌های نظری و تاریخی با مطالعات موردی انتقادی و قابل تأمل در باستان‌شناسی، تاریخ، ادبیات و هنر ترکیب شده است.

گروهی از متخصصان بین‌المللی،

در فصل‌های این مجموعه، روش‌های ابتکاری را به نمایش گذاشته‌اند؛ روش‌هایی نظیر GIS باستان‌شناختی و همچنین فنون متخصصان توضیح داده شده است، فنونی مانند مطالعه سرسکه‌ها و چشم‌اندازهای مهم نظری، از جمله رویکردهای پسااستعماری به یونانیان در هند. فصل‌ها باستان‌شناسی منطقه، منابع مکتوب و سکه‌شناختی و تاریخچه‌ای از پژوهش در موضوع مورد نظر و همچنین فرهنگ، هویت و تعاملات با امپراتوری‌های همسایه، از جمله هند و چین، را پوشش می‌دهند.

دنیای یونانی-بلخی و هندو-یونانی مرجعی در این زمینه است و پاسخگوی نیازی جدی به کتابی جامع، منتقدانه و در دسترس درباره پادشاهی‌های یونانی-بلخی و هندو-یونانی می‌باشد. این مجموعه منبع ارزشمندی را، برای هر کس که به شرق هلنیستی علاقمند است، فراهم می‌کند.

● مظاهر اقتدار سیاسی

میتزترینر، اناهیتا نسرین،
۲۰۲۰، مظاهر اقتدار سیاسی؟
مناظر شهرهای نخستین
ساسانی در جنوب غرب ایران،
دورتموند: نشر دانشگاهی
ردباکس.

شهرسازی چه نقشی در شکل‌گیری
شاهنشاهی ساسانی داشت؟ در این
کتاب، اناهیتا نسرین میتزترینر تولید
و بازتولید اقتدار سیاسی در شهرهای
جنوب غرب ایران و مناطق داخلی‌تر
در اوایل حکومت ساسانی (۲۲۴-
۳۳۸ م) را بررسی می‌کند. در سال

۲۰۱۸، دو شهر نخستین ساسانی، گور و بیشاپور، در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار
گرفت. این پژوهش، در زمانی مناسب، براساس اطلاعات باستان‌شناختی و تاریخی، مجموعه
نتایجی را درباره بازتفسیر پروژه شهرسازی در اوایل دوره ساسانی ارائه می‌دهد. این نتایج شامل
بازبینی تاریخ ساخت سازه‌ها و همچنین بازتفسیر کارکرد ساختمان‌هایی که نقش مرکزی در
چشم‌انداز شهری داشتند می‌شود. در مقیاسی وسیع، مقایسه نظام‌مند شهرهای گور، بیشاپور
و دارابگرد امکان نتیجه‌گیری درباره پروژه شهرسازی ساسانی، کارکرد مناطق حاشیه‌ای شهرها
و ارتباط میان شهر و شاه را می‌دهد.